

- tur; & sic proprie non est in fructu, sed usufructuario datur, ac si esset fructus, quo casu impensarum repetitio dari non debet. Unde circa impensas repetendas, vel non, sic forsan potarit distingui in hac materia, ex *dict. l. finali ff. de fundo dotali*; & circa eam ex notatis per Doctores in *d. §. si vir*, bene verum est, quod superior distinctio, sive Joan. Garfia resolutio probari non potest, quidquid ipse probari contendat ex *dicta l. 27. tit. 11. partit. 4.* ibi enim dumtaxat statuitur, quod si lapidicina ejus naturae sit, ut excrescat, in fructu sit, & mariti, constante matrimonio; de expensis tamen repetendis, vel non repetendis, nihil deciditur in ea lege.
- 15 Tertius casus sit, cum lapidicina, metalla, fodina, & similia, item mineræ, & venæ tales sint, ut ex eis effusum, vel deductum, quidquid illud sit, non renascatur; quo casu major dubitatio est, utrum eorum utilitas ad usufructuarium pertinere debeat: nihilominus tamen dicendum est, non solum renascentes fodinas, lapidicinas & matalla ad usufructuarium pertinere (quo absque dubio est) sed & metalla, arenam, aurum, & argentum, & reliqua commoda, licet non renascantur, dummodo fructuarius boni viri arbitratu utatur, hoc est, si fundum meliorem, fructuosior, sive utiliorem reddat, atque expensas in ea re factas non repetat: quod ex *l. item si fundi, l. usufructu legato, l. adquisitum, l. usufructu relicto, ff. de usufructu*, & Pauli Castrensis doctrina in *d. l. divortio, §. si vir, n. 3.* securè affirmat Joan. Garfia *dict. cap. 22. n. 47. vers.*
- 17 In fructuario igitur: ultra quem, in eandem sententiam aperte inclinat Ludovicus Molina de Hispanorum primogeniis, *lib. 1. dict. c. 23. n. 8. l. conclusio.* Ibi enim primum constituit, quod si vena noviter in fundo Majoratus inventa, marmorea, aut lapidea sit, ejusque naturæ, ut lapides ex ea femel excisæ renasci non soleant; ita tamen ut ex earum incisione fundus fructuosior, ac utilior reddatur, lapis excisa, Majoratus possessoris erit. Deinde constituit, Castrensis, & Fulgosi intellectum ad textum in *d. §. si vir*, verissimum esse, & consequenter ejus textus decisionem in *princ. generi* intelligendam, quando scilicet ex inventione lapidicinae, fundus fructuosior effectus fuit, sive ex eo, quod lapis renascatur, sive ex eo quod aliter fundus fructuosior efficiatur: de quo tamen latius videri poterit Barbosa in *eodem §. si vir, à princ.* Tertio denique, & singulariter ad nostrum propositum constituit, quod quamvis verum sit, proprie atque strictè loquendo, lapides, seu cætera metalla, quæ non renascuntur, in fructu non esse, tamen loco fructuum, obventionum, atque commoditatum haberi, ideò is, qui fructibus frui debet, commoditatibus etiam atque preventibus rei fructur, quamvis proprie loquendo, fructus non sint: Idque ex juribus superius adductis probat, & sua resolutione confirmat omnino ea, que *c. precedenti*, cum Communi contra
- 18 Barbosa adnotavimus: qui ipse ejusdem sententiæ videtur fuisse, sed Molinam non refert; nam in *d. §. si vir, n. 8. in fine, vers. Secundo principaliter, §. n. 9. §. 16.* expressè probat, metalla inventa post usufructum legatum licet excisa non renascantur, tanquam fructus concedi fructuario, dummodo non repetat impensas factas: quod si impensis fructuarii, prædicta metalla non fuerint inventa ad usufructuarium non pertinere: quod repetit *ibidem n. 14. §. 15.*
- 19 Quartus & ultimus casus sit, cum ex venæ lapideæ, metallicæ, vel similis, quæ renasci non solet, inventione, fundus deterior redditur? tunc enim non poterit usufructuarium lapides, sive metalla excidere, sive excisi lapides, aut metalla ipsius fructuarii non erunt; imò si deteriorerit fundum, sic excidendo, de damno tenebitur, atque excavata, & effossa restituet, ut ex dictis juribus, & Pauli Castrensis doctrina in *§. si vir, n. 3.* rectè affirmat Joan. Garfia *d. cap. 22. n. 48. in finalibus verbis*: & in possessore Majoratus, in quo fortior videbatur militare ratio, idem scripsit Molina *l. 1. dict. cap. 23. ante finem, vers. secunda conclusio*, & sentit Barbosa in

dict. §. si vir, videndus omnino ex *n. 16.* ubi novò sensu explicat illum textum, & declarat, quando propter aperturam marmoris sive cretæ, arenæ, auri, vel argenti inventionem, fundus videatur reddi deterior, aut fructuosior, ut ibi videri poterit; & de his hactenus.

Quoad secundum verò, utrum thesaurus repertus in fundo fructuario, commodo, & utilitati fructuarii cedat, & an ille repertoris partem habere debeat? Dicendum est, thesaurum inventum non censi esse in fructu, & pariter non censi partem fundi, sed quid ab eo separatum; & consequenter cum thesaurus in fructu, non sit, ad fructuarium pertinere non debet, si in fundo fructuario inventus fuerit. Quod ex *d. l. divortio, §. si fundum, ff. soluto matrimonio, & l. si quis qui, 63. ad medium, ff. de acquirendo rerum dominio*, probarunt ferè omnes Doctores communiter in *d. l. si fundum*, Albericus in *rubrica, ad finem, C. de usufructu*, Boerius, & Modernus Paris. quos sequuntur est Molina de Hispanorum primogeniis, *lib. 1. cap. 23. n. 2. vers. item thesaurus*. Alvarus Valascus & alii, quos refert, & sequitur Joannes Garfia *dict. cap. 22. n. 51. novissimè* Joannes Gutierrez ubi *infra cap. 16. ex n. 12. usque ad n. 20.* Andreas De Sernia, Sylvester, Angelus, Burfatus, & alii, quos in unum congregit, & sic defendit Barbosa in *dicto §. si fundum, n. 25.* Mieres de Majoratu, *l. parte quest. 10. n. 32.* Baega de decima tutori præstanda, *cap. 24. n. 5.* Caballinus Milleloquio *9. n. 1.* Quod intelligendum est, quoad eam dimidiam, quæ ad proprietarium, ratione domini pertinere debet; nam tanquam inventor suam dimidiam habere debet usufructuarium, cum habere deberet eam, etiam si inveniret in fundo omnino alieno, ut post Rebuffum, & Joannem Garfiam adverteit Barbosa *dict. n. 25. §. seq.* Joannes Gutierrez de *tutelis, §. curis, 3. parte cap. 26. n. 18.* & Barbosa *ibidem, §. n. seqq.* plenè agit, ad quem pertineat, & qualiter dividi debeat thesaurus in fundo proprio, vel alieno, vel in loco publico, aut religioso inventus, & quota pars Principi debeat, & de Praxi aut consuetudine hujus Regni: ultra quem videndi sunt Mieres *l. parte de questione 10. num. 32.* Burfatus in *cons. 209. ex n. 1. usque ad n. 17. lib. 2.* Ludovicus Molina, è Societate Jesu Religiosus de *justitia §. jure, tractatu 2. disput. 56. per totam, fol. mibi, 366.* novissimè Joannes Gutierrez de *tutelis, §. curis, 3. parte cap. 26. à princip.*

Quoad tertium tandem & ultimum: Utrum augmentum alluvionis in prædio fructuario factum, jure usufructus; & commodi ad usufructuarium pertinere debeat? Clare decisum est in *dict. l. item si fundi, vers. Hinc vicinus tractatus est, ff. de usufructu*, & ab his Authoribus, qui de hac quæstione tractarunt (ut alios tamen prætermittam qui ab eisdem præcitantur) plenè & eruditè ad propositum scripserunt Modernus in *consuet. Parisien. tit. 1. §. 1. gloss. 1. q. 5. n. 45.* & glossa *5. n. 99. §. 100. §. seqq.* Julius Clarus *§. fundum, q. 88.* Baëtius de decima tutori præstanda, *c. 24. n. 10.* Molina de Hispanorum primogeniis, *lib. 1. cap. 26.* Joannes Garfia de *expensis §. mahorat. cap. 22. n. 39.* Menochius in *cons. 34. n. 16. lib. 1.* Sfortia Oddi in *cons. 30. n. 59. vol. 1.* Mieres de Majoratu, *l. parte quest. 19. à princ.* Alphonfus de Azevedo, in *l. 3. tit. 6. n. 30. lib. 5. nova recopilationis*; qui de augmento, & ejus natura plura præmittunt, quæ necessaria sunt, & ibi videri poterunt. Quod attinet verò ad nostrum propositum, ut antè dicebam. Hujus dubii resolutio pendet ex verbis Jurisconsulti, Celsi in *d. l. item si fundi*, ubi sic scribit: *Hinc vicinus tractatus est, qui solet in eo, quod accessit, tractari: §. placuit, alluvionis quoque usufructum ad fructuarium pertinere. Sed si insula juxta fundum in flumine nata sit, ejus usufructum ad fructuarium non pertinere Pegasus ait, licet proprietati accedat: esse enim veluti proprium fundum, cujus usufructus ad te non pertinet: Quæ sententia non est sine ratione; nam ubi latet incrementum, §. usufructus*

- fructus augetur: ubi autem apparet separatim, usufructuario non accidit. Ex quibus verbis superiores Auctores adnotare solent, distinguendum esse, ut latens incrementum seu augmentum molliter adactum usufructuarium habeat, eoque fruatur, quandiu re sibi frui licuerit, patenti verò uti frui non possit, illud enim ad dominum pleno jure pertinet. Quod etiam eleganter tradit Franciscus Connanus *commentariorum juris civilis, lib. 4. cap. 1. n. 3. ad finem*, ubi reddit discriminis rationem ad ea, quæ proponuntur in *dict. vers. huic vicinus tractatus est*. Dicens, quod id, quod alluvione accedit, fundum auget, ejusque pars quædam est: meritò & usufructus ejus ad usufructuarium pertinet, proprietatis verò ad dominum: insula autem nata, separatim agrum efficit, & distinctum; ideò nec in ea jus usufructus protenditur, qui certo fundo constitutus est; at si alicujus territorii mihi competat usufructus, in eoque nova insula appareat, mihi quoque ejus insulæ fructus debetur, quum pars sit ejus territorii, in quo universo constitutum habeo usufructum. Quæ verba Connani singularia sunt, & notanda. Similiter notari debent, nec silentio prætermitti possunt infinita, quæ de augmento, & utrum de illo idem judicandum sit quod de principali, cui adjungitur, ut illius naturam sequatur congesterunt Mieres de Majoratu, *part. 1. d. q. 10. per totam*, relati per Joannem Garfiam, *d. c. 22. in princ. ante num. primum.* Aviles in *capitulis Prætorum, in proæmio. glossa. Islas, per tot. Cephal. in cons. 773. à n. 31. usque ad n. 48. lib. 5. & in cons. 168. n. 93. §. seqq. lib. 4.* Menochius in *cons. 201. ex n. 43. cum multis seqq. lib. 3.* Joannes Franciscus de Ponte, in *cons. 4. pro Duce de Frias, à princ. usque ad n. 8.* Hyppolitus Riminaldus in *cons. 573. à princ. usque ad n. 12. lib. 5.*

CAPUT XXXVIII.

Usufructu omnium bonorum, aut omnium rerum simpliciter relicto, item bonorum mobilium tantum, aut mobilium, & immobilium simul, cum usufructus relinquatur, quibus ex rebus relicto præsumatur? ubi de pecunia, frumento, vino, oleo, auro, argento, gemmis quoque, rebus pretiosis, & venalibus, vel mercis causâ paratis, suppellectile, & aliis similibus, tractatur: & quæ hucusque scripta sunt, distinctione, & resolutione explicantur.

SUMMARIUM.

- 1 Materiam hujus Capituli utilem esse, practicabilem, & necessariam.
- 2 Misericordiam judicium sequuntur, qui ad eruendam veritatem alicujus quæstionis, aliorum relatione contenti sunt, nec Scribentium traditiones originaliter scrutantur, & vident.
- 3 Borginuum Cavalcanum plenè, intricatè tamen loquentem de hac materia.
- 4 Franciscum Manticam eleganter, & distinctè de hac materia tractasse.
- 5 Jacobum Menochium legendum omnino de hac materia, & Hyppol. Riminald. locis hoc num. præcitat.
- 6 Sfortie Oddi Consilium 30. per totum, lib. 1. singulare esse, & nonnulla continere utilia in hac materia.
- 7 Testatores diversis & variis modis solitos esse usufructum suorum bonorum relinquere; idcirco verba eorum omnino consideranda, utpote cum ex illis deprehendi debeat, quid, quale, quantumve, an plus, vel minus relicto fuerit.
- 8 Usufructus omnium bonorum legatum validum esse, non solum cum extranei, sed etiam cum filii heredes Joan. del Castillo Quotid. Controv. Juris. Tom. I.

- instituntur, quod alio Capite latius explicatur, & jus Regium declaratur.
- 9 Quarundam rerum disputationem consulto hoc cap. prætermittam ab Authore, & quare?
  - 10 Usufructu omnium bonorum, vel omnium rerum simpliciter relicto, etiam adjecto pronomine meorum, vel suorum; quenam legata videantur? per totum numerum.
  - 11 M. Ciceronis sententiam apud nos hodie observari non posse, cum Alciato, & aliis.
  - 12 Usufructus omnium bonorum mobilium cum relicto est, quenam contineantur sub tali legato?
  - 13 In legato universali mobilium, si enunciata fuerint certa species mobilium, an per talem specialem expressionem in cæteris non expressis intelligatur restrictum universale legatum?
  - 14 In legato bonorum mobilium utrum veniant redditus, & pensiones; ubi nova consideratio Authoris proponitur.
  - 15 Usufructus bonorum mobilium ad usum domus si legatus fuerit; quid contineatur, remissivè.
  - 16 Usufructu bonorum mobilium legato, an veniat frumentum in foveis ipsius testatoris, vel alio loco repositum, remissivè.
  - 17 Usufructu mobilium relicto, an veniat vinum, sive oleum jam conditum, ubi etiam agitur de fructibus armenti, vaccarum in possessionibus testatoris existentium, remissivè.
  - 18 Usufructus legatum de omnibus suppellectilibus, & mansariis, vel de omnibus que reperiuntur in camera, vel de omnibus donariis, quæ contineat? remissivè.
  - 19 Suppellectile legata, quæ debeantur ex præsumpta testatoris voluntate, plenè, atque accurate, remissivè.
  - 20 Usufructu omnium mobilium relicto, an veniat usufructus, auri, argenti, gemmarum quoque, & rerum pretiosarum, remissivè.
  - 21 Auri, & argenti appellatione, an veniat pecunia? remissivè.
  - 22 Usufructu omnium bonorum mobilium legato, utrum usufructus quoque pecunie contineatur.
  - 23 Pecunia an & quando in legato rerum mobilium, vel earum usufructu comprehensa præsumatur, latius & melius quam alibi explicatum per Menochium.
  - 24 Mobilium appellatione pecunias non venire, sed suppellectilia & ornamenta domus, ex communi usu loquendi, qui debet in testamentis rigida verborum significationi præferri.
  - 25 Jacobi Menochii responsiones nonnullas nequaquam concludere, & novè, & verè adnotatum per Authorem.
  - 26 Usufructus omnium bonorum mobilium & immobilium cum relinquatur, quenam legata præsumantur. & utrum nomina debitorum, jura, & actiones inter immobilia computentur?
  - 27 In legato generali usufructus bonorum, vel bonorum mobilium tantum, utrum venalia, & quæ mercis causâ parata sunt, contineantur? ubi inter alios Menochius commendatur, & nonnulli casus ejusdem recitantur.

Usufructu legato contineri quamplurimè, duobus capitibus præcedentibus plenè ostensum est: verum ultra ea, quæ usufructuario competere ibidem diximus, & plura alia competunt, quæ sub legato usufructus universali contineri solent: quapropter cum hujus Capituli materia utilis sit, practicable, & necessaria, prætermitti omnino non potest, licet de ipsa & ante nos quamplurimi, & plena manu scripserint, & pro absoluta, pe factaque resolutione, nonnullos casus constituendos existimavi, quibus ea, quæ frequentius accidunt, comprehendi poterunt.

Et in primis constituo, miserorum judicium sequi eos, qui ad eruendam veritatem alicujus quæstionis, aliorum relatione contenti sunt, nec Scribentium omnium